

DE TRIBUNE

Redactieadres:
D. J. WIJNKOOP, Pretoriusplein 3^{III}
Amsterdam.

SOC. DEM. WEEKBLAD

Administratieadres:
Post Box 379
Amsterdam.

• VERSCHIJNT ELKEN ZATERDAG. •

Abonnementsprijs bij vooruitbetaling 40 cent per 3 mnd.
Buitenland 65 ct. Losse nummers 3 ct.

Advertentiën per regel 10 cent. Bij abonnementen speciaal tarief.

Orgaan van de Soc.-Dem. Partij

Redactie: J. C. CETON, H. GORTER,
W. v. RAVESTEIJN Jr. en D. J. WIJNKOOP.

INHOUD: De Na-verkiezingen. — Herstemmingen. — Het einde van het eerste bedrijf. — De knecht der liberalen. — De gevolgen der Blok-politiek. — De Leugenaars. — Karakteristiek. — Een Graadmeter. — Erbarmelijke Schrijverij. — Geen vuiltje aan de lucht. — Over het Imperialisme. — Flauwe Stemming. — Van de Afdelingen. — Korrespondentie. — Advertentiën.

Opletten s. v. p.!

Het adres van de Redactie en van het Partij-Sekretariaat is tot ult^o. Juli bij

D. J. WIJNKOOP,
N. 's Gravelandsche Weg 75, Bussum.

Van ult^o. Juli af zijn beide adressen bij

D. J. WIJNKKOOP,
Pretoriusplein 3^{III}, Amsterdam.

De Naverkiezingen.

Elk klassebewust arbeider moet meer dan ooit nu aan de Kamerverkiezingen deel nemen en zijn stem uitbrengen op de kandidaten der revolutionaire Sociaaldemokratie. Het zijn:

In Rotterdam I op Vrijdag 1 Augustus Dr. W. VAN RAVESTEIJN:

In Groningen op Woensdag 13 Augustus G. STERRINGA.

Geld voor de naverkiezingen — en er is direkt veel nodig — wordt ingewacht bij de afdelingsbesturen van Rotterdam en Groningen, en bij het Partij-Sekretariaat. Adres: D. J. Wijnkoop, N. 's Gravelandsche Weg 75, Bussum.

Herstemmingen.

In overeenstemming met onze vroegere herstemmings-adviezen en als gevolg van de verkiezings-taktiek van ons Amsterdamsch Kongres, bevelen wij onze partijgenooten en alle arbeiders aan, a.s. Dinsdag bij de herstemming in Amsterdam II hun stem uit te brengen op A. H. Gerhard, en in

Amsterdam VI thuis te blijven.

Een enkel woord willen we hieraan toevoegen. Al mag de S. D. A. P. door al wat ze de laatste dagen uithaalt duidelijker dan ooit bewijzen, dat ze hoe langer hoe minder een Socialistische partij is, en hoe langer hoe meer een doodgewonen volkspartij gaat worden, wij mogen toch geen oogenblik vergeten, dat — althans voor het moment nog — de Arb. Partij voor de oogenblikkelijke eischen van het proletariaat beter opkomt dan hetzij welke burgerlijke partij ook. Daarom steunen we, al maken we ons geen enkele illusie omtrent zijn revolutionaire gevoelens, in Amsterdam II de kandidaat der Arb. Partij Gerhard tegenover de konservatief-kapitalistische kandidaat, zich noemend Chr.-Hist. Snoeck Henkemans.

Maar in Amsterdam VI waarschuwen we de arbeiders vooral, er niet in te loopen, en asjebliet niet te gaan stemmen op de konservatief-kapitalistische kandidaat Nierstrasz, de ergste uitbouter van het haven-proletariaat, omdat die man toevallig vrijzinnig concentratie-kandidaat heet, en omdat zijn tegenstander meneer Verkouteren een ongemaskeerde kapitalistische konservatief is, die toevallig aan kerkelijke zijde staat. En al heeft hij dan op het vragenspel der Arb. Partij ja geknikt, en al zal de S. D. A. P. hem derhalve steunen, wij zeggen géén

stem van een arbeider voor de ergste *Scharfmacher* van de Amsterdamsche reeders tegen het haven-proletariaat. **Geén stem op Nierstrasz.**

Voor het proletariaat, dat Staatspensioen, Kiesrecht en bovenal het Socialisme wil, het proletariaat dat met kracht tegen militaristische en koloniale begrotingen moet en zal opkomen, is er tusschen die twee konservatieven in Amsterdam VI geen keus.

Het einde van het eerste bedrijf.

Het gordijn is gezakt. Het eerste bedrijf van het kluchtspel, dat wij hebben mogen beleven, is afgelopen. Het tweede bedrijf vangt aan. Wat zal het ons brengen?

Het kluchtspel heet, zoals bekend, de Krisis.

En dit moeten we zeggen: tot nog toe hebben de acteurs hun rollen goed gespeeld.

Het Nederlandsche volk is in de laatste maanden met politieke komediespelerij eenigszins overvoerd. Dus kon het spel, dat nu, ten besluite, moest opgevoerd worden, niet al te zwaar zijn, wilde het de toeschouwers niet vervelen. En zoo heeft men dan ook een «kluit», zoals onze voorouders zeiden, ter opvoering gebracht, de 17^e eeuwse kluchten, met hun verkleede mannen en vrouwen in mannenrollen, en waarbij het zoo dol toeging, dat het klootjesvolk op de galerij zich haast bedeed van het lachen, waardig.

Was het niet door het dolle heen, wat wij in de laatste dagen hebben beleefd?

Laten we nog slechts enkele tafreelen van het eerste bedrijf in herinnering roepen.

Daar was dan de gang van den Grooten Leider naar het Loo, deftig met zijn Hoogen hoed en de gekleede jas aan, die den ernstigen staatsman bij zulke gelegenheden past. En de Grooten Leider was, volgens het verslag, aangedaan en zenuwachtig bij de gedachte, dat de Zaak, waar hij zijn leven voor gestreden had, het A.K., nu zoo nabij was gekomen, hem op het Loo wachtte!

Maar dit was nog maar het begin.

Troelstra wees op het Loo, bij zijn gesprek met Hare Majesteit, de deelneming aan de Regeering niet principieel af.

Immers, had hij dit wel gedaan, dan zou Hare Majesteit, den «democraat» Dr. Bos onmogelijk met de vorming van een kabinet uit de geheele linkerzijde hebben kunnen belasten, omdat dan een dergelijke opdracht zinloos zou geweest zijn, en wij mogen aannemen, dat noch Hare Majesteit, noch Dr. Bos hun zinnen kwijt zijn of de grap zoo ver wilden drijven, dat ze, wetend, dat de socialisten niet in het kabinet zouden kruipen, hen toch uitnoodigden.

Toch, mag men aannemen, was Troelstra reeds vóór zijn komst ten Paleize er van overtuigd, dat de deelneming aan het ministerie uitgesloten was, wijl ze, zoals Het Volk van 22 Juli — na het besluit der Partijconferentie — zei: «een volledige ontmanning der S. D. A. P.», zou beteekend hebben, de Partij zou hebben gemaakt tot een doodgewone hervormingspartij, waarbij de gematigden (als Vliegen) het illuster voorbeeld van De Klerk, de radicalen (als Wibaut en Sannes) dat van Piet Nolting voor zich in 't verschiep zouden hebben zien dagen.

Dus: Mr. Troelstra speelde zijn rol ten Hove zoo fijntjes, dat noch Wilhelmina, noch de gewiekste

Dr. Bos hem doorzagen, zòò, dat de beste diplomaat 't hem niet zou hebben kunnen verbeteren.

Tot zoover droeg het stuk eerder het karakter van een echt blijspel van hogere orde.

Maar na dit tafereel verzeilen we reddeloos in de grove klucht.

Na de uitnoodiging door Dr. Bos, die de stoutste verwachtingen der uiterste reformisten overtrof, ving een dolle vertooning aan, zooals die misschien nergens ooit den volke is vertoond.

Het was een volkomen middeleeuwsche Vastenavond-dollemanspartij, waar men ten slotte niet meer weet, of de zotheid niet weer in ernst overslaat.

Met de ernstigste smoelen — een ander woord is er niet voor — zagen we de organen van het onvervalschte groote kapitaal, zagen we de Nieuwe Courant, het orgaan der Storken en Van Heeks, zagen we de Nieuwe Rotterd. Crt., de krant der haven- en scheepvaartbaronnen, de Arbeiderspartij bezwerven en overtuigen, dat ze, *terwille van de hervormingen* deel moest uitmaken van de Regeering. Terwille van de hervormingen, waarvoor men gezamenlijk immers der Clerikalen rot bestreden had! Het A.K., mijne Heeren! Het «staatspensioen» — de dooien-rente met het politie-briefje — zijn dat geen dingen, die gij nu den volke brengen moet? Zoo klonk het uit den hoek van de conservatieven, wien 't bij heel de verkiezingen om niets gegaan was dan om de duiten: het Tarief en de baantjes. En daar tegenover was het tegenspel niet minder vermakelijk.

De ongelukkige arbeiders, die uit Het Volk hun voorlichting moeten putten, werden met woorden gebombardeerd, tot 't hun groen en geel voor de oogen schemerde, woorden, om hun gemoed te doen wankelen tusschen de overtuiging, of de Hervormingen — en welke! — beter door onthouding van directe deelneming aan de Regeering, dan wel door het treden in het kabinet zouden te vinden zijn.

Eindeloze stroomen van woorden, die voor niets dienden, waar de hoofdzaak reeds vast stond, vast stond door Troelstra's interview en de houding van Het Weekblad, namelijk dat men bereid was tot steun verleen aan een kiesrecht-kabinet en daarom *zelfs vóór de oorlogsbegroting wilde stemmen.*

Maar èèn ding stond als een paal boven water. De Partij zelf, zoo heette het, zou langs democratischen weg, deze levenskwestie, deze kwestie van even veel gewicht als indertijd het uitdrijven der Marxistische oppositie, op een buitengewoon congres beslissen.

De democratie voorop! De democratie gewaarborgd.

En toen kwam het laatste tafereel.

Een conferentie van 21 man, personen, die volgens geen enkel voorschrift eenige bijzondere rechten hebben of met eenige bijzondere macht om te beslissen zijn bekleed — behalve het P. B. — eerst bijeen om over de «levenskwestie» haar advies te geven en, zoo dacht men, een resolutie voor het buitengewone Congres voor te bereiden.

Zoo dacht gij?

Ja, omdat gij het door het dolle-heen-zijn van deze klucht niet steeds in 't oog hield. Het scheen een oogenblik ernst te worden, niet waar? Het scheen een oogenblik, of Vliegen's advies: aanpakken, in het Ministerie gaan, d.w.z. dus de totale vernietiging der partij, binnen afzienbaren tijd, kans had om werkelijkheid te worden, of althans in ernstige overweging zou worden genomen. Maar vergat gij dan

dat dit alles slechts een kluchtspel is, opgevoerd om de arbeiders in spanning te houden, hen daardoor af te houden van het inzicht in de werkelijkheid?

Brood en spelen, zeiden de Ouden reeds, brood en spelen, ziedaar het middel om de groote massa, om de Plebs geduldig en in bedwang te houden.

In de plaats van de Spelen — die bloedig waren en veel geld kosten — is nu iets anders getreden. De Arbeiderspartij, het reformisme heeft de Politiek, den strijd om het Socialisme, tot een klucht weten te maken.

Het eerste bedrijf van de politieke klucht, getiteld: «De Krisis» is voorbij.

Het tweede vangt aan, maar het spel zelf, het bedrog der arbeiders wordt voortgezet. V. R.

De knecht der liberalen.

Versterking van de macht van het koninkschap, liberalen en clericalen willen het beiden. Dit hadden wij in de verkiezingen zoowel tegen liberaal als tegen de Arbeiderspartij in debat te verdedigen.

Thans komt de N. R. Ct. het orgaan van Rotterdamsche havenbaronnen dit openlijk erkennen. Uit het No. van 24 Juli knippen wij het volgende:

Wij weten wel, in theorie hebben sommigen van de linkerzijde de beteekenis van het Koninkschap evenzeer naar beneden gedrukt. Mr. van Houten heeft het genoemd een ornament. Intusschen dit standpunt van mr. van Houten vond allerminst overal aan de linkerzijde instemming en in de praktijk heeft men nooit — als dr. Kuyper — aan de Koningin het recht om mede te denken en mede te beslissen ontzegd.

Schrijver van deze regelen staat vierkant tegenover de theorie van mr. van Houten en tegenover de praktijk van dr. Kuyper en is van oordeel dat het koninkschap in onze staatsregeling een hoogst belangrijke plaats bekleedt. De buiten en boven de partijen staande Koning (of Koningin) is meer dan ooit de hoop voor ons volksbestaan en onze volksoontwikkeling. Naarmate de parlementen zich splitsen in partijen en fractiën wast het gewicht van de Kroon. Zoodra niet meer twee parlementaire partijen tegenover elkaar staan die afwisselend de gouvernementele krachten leveren, groeit het gewicht van de taak der Koningin.

Al wordt er geen verslag uitgebracht van de besprekingen door H. M. met verschillende raadslieden gevoerd, toch is men genoeg ervan overtuigd dat door onze Koningin met alle toewijding de uiterste pogingen worden aangewend om in 's lands belang een oplossing van de ministerieele crisis te vinden.

Van het Koninklijk gezag kan onder zulke omstandigheden ook onder onze staatsregeling een heilzame en verheffende invloed uitgaan. Menigeen, die als partijman het koninklijk paleis binnentreedt, zal bij het verlaten van het paleis den indruk met zich kunnen dragen, dat zijn blik is veranderd, dat een gedachtenwisseling met de boven de partijen staande Vorstij nieuwe gezichtspunten in het belang van het vaderland heeft geopend, gezichtspunten, die in den partijstrijd waren verduisterd.

Welnu; door zijn gaan naar het hof, heeft Mr. P. J. Troelstra, de zoogenaamde politicus van het proletariaat er aan meegewerkt dat voor een deel der arbeiders deze nieuwe bedriegerij van het liberale demagogendom een schijn van waarheid krijgt. Hij was weer eens voor de zooveelste maal de knecht der liberalen. C. S.

De gevolgen der Blok-politiek.

Gelijk in Frankrijk zou in Nederland de S. D. A. P., hetzij door rechtstreeksche deelneming aan de regering, hetzij — gesteld dat de arbeiders de onbevangenheid en de politieke rijpheid, die Leeuwenburg ze toewenscht nog niet in voldoende mate deelachtig waren geworden om deze verbreding der parlementaire werkzaamheid in haar volle konsekwentie te aanvaarden — door deel uit te maken der regeeringsmeerderheid in het parlement, gelijk de Jaurèsisten deden en de Engelsche Labour-partij op het oogenblik doet, de medeverantwoordelijkheid voor alle daden der regering dragen.

Medeverantwoordelijkheid zou de reformistische fractie van het socialisme wezen, voor de onvermijdelijk telkens terugkerende koloniale gruwelen, voor de uitmergeling der inlanders, voor de koelie-mishandelingen.

Medeplichtig aan het optreden van marechaussee en soldaten, aan het zenden van oorlogschepen bij stakingen, aan de vonnissen der klassejustitie, medeplichtig aan de vermorsing der belastinggelden voor leger en vloot, aan de gansche hanteering der politieke machinerie van den klassenstaat, ten bate der bezitters.

De instinktmatige haat der arbeidersklasse tegen den Staat en zijn organen, haar afkeer van haar bedridders, zou zich onvermijdelijk moeten uitstrekken over de sociaaldemocratie, de bondgenoot der kapitalistische partij bij uitnemendheid: de liberale bourgeoisie.

(H. ROLAND HOLST, Rev. en Marx. taktiek p. 28).

Sluit u aan bij de S. D. P.

De leugenaars.

Men kan veel vergeten en ten slotte alles vergeven; maar één ding is onvergeeflijk: Het bedriegen van de arbeiders door een arbeiderspartij zelve.

In het nummer van 21 Juli van het Volk staat het verslag van de conferentie van P. B., Redactie en Kamerfractie der S. D. A. P. over het deelnemen aan het ministerie.

Daar leest men het volgende: «Zij (de meerderheid der conferentie) weet den verdachten ijver van rechtsche en conservatief-liberale zijde om onze partij in de regeering op te nemen, niet aan hun zucht om het algemeen kiesrecht zoo spoedig mogelijk in te voeren, maar aan hunne overtuiging dat daarvoor de minste kans bestaat onder een innerlijk verdeeld ministerie.»

Toen wij vóór de verkiezingen zeiden dat alle of een groot deel der liberalen voor A. K. onbetrouwbaar waren, weigerde de S. D. A. P. daarover met ons te debatteren of zij ging zoover hen betrouwbaar te noemen.

Maar nu zij haar doel bereikt heeft en met hulp van de liberalen 18 zetels heeft, nu erkent zij de waarheid die wij toen zeiden.

De leugenaars. De bende leugenaars!

Komedie en Waan.

Als het niet om zoo hooge belangen en de bewustmaking der arbeiders ging, zou men kunnen lachen.

In de Nieuwe Rotterd. Ct. leest men dat de liberalen het ook heel naar zouden vinden met socialistischen in één ministerie te zitten: maar dat men het toch doen wil om de hooge volksbelangen het Algemeen Kiesrecht en het Staatspensioen.

En in het Volk staat dat een vrijzinnig kabinet zonder socialistischen niet anders zal kunnen doen dan A. K. en Pensioen invoeren.

Maar beide weten dat noch A. K. noch Pensioen komt. Er komt waarschijnlijk niets.

En als er iets komt, dan komt er vervalsching van Algemeen Kiesrecht en een paar gulden bedeeeling.

De gevolgen.

De gevolgen van de valsche taktiek der S. D. A. P. beginnen zich te vertoonen.

Teleurstelling bij de kleinburgerlijke kiezers en verdeeldheid onder de leiders.

Zeker ook innerlijke verwarring, nog grooter dan reeds bestond, bij vele leden.

Alles het gevolg daarvan dat men de klassenstrijd tegen de liberalen heeft opgegeven.

En nu komt spoedig de groote teleurstelling.

Want juist doordat men den strijd tegen de liberalen heeft opgegeven, geven zij noch Kiesrecht, noch Staatspensioen.

De S. D. A. P. de knecht van de Liberalen.

Het P. B., de Kamerfractie, Het Volk verklaren om strijd dat de S. D. A. P. tot alles bereid is om een concentratiekabinet te steunen. Tot het stemmen voor de oorlogsbegroting toe.

Dat is het waar de liberalen de Arbeiders hebben wilden. Zij hebben Troelstra de arbeiders daarheen zien leiden en nu hij hen zoover heeft gebracht, nu slaan zij hun slag.

Knechten, slaven, dat zagen zij dat Troelstra van de arbeiders maakte.

Maar aan knechten geeft men geen Kiesrecht noch andere rechten.

H. G.

Karakteristiek.

In Weesp stond, zooals men weet, onze pg. De Vos in herstemming voor de Raad. Tevens stonden een lid van de Arb. Partij, 3 liberalen waaronder het stok-konservatieve lid Van Dokkum, en 5 klerikalen, waaronder meer democratische als de antirevolutionaire arbeider Landwaard en de katholiek Storms, in herstemming.

Onze partij deed haar plicht. Zij steunde voor de herstemming, naast haar eigen kandidaat, de kandidaat van de Arb. Partij. Al is deze Arb. Partij nl. in vele opzichten geen socialistische meer te noemen, ze is toch nog een partij, die zij het ook op vaak averechtiche wijze, voor wat meer macht en wat verbeteringen voor de arbeiders opkomt, en daarmee is ze natuurlijk het kleinste kwaad, vergeleken bij klerikaal en liberaal. De S. D. P. steunde derhalve bij de herstemming, de kandidaat der Arb. Partij.

Maar de Arb. Partij, die zich nog altijd sociaaldemocratisch noemt! Naast haar kandidaat stond de Sociaaldemokraat De Vos in herstemming, maar die steunde zij niet. Daarentegen steunde zij wel de 3 liberalen, waaronder de stijf-konservatieve heer Van Dokkum. En terwijl zij dezen conservatief wel haar steun gaf, weigerde zij die aan een paar rechtsche democraten, en . . . aan de Socialist.

Men ziet hoe de Arb. Partij in de praktijk hoe langer hoe meer ontardt in een anti-socialistische en anti-klerikale maar goed liberaal-gezinde volkspartij.

En nu het resultaat. Behalve dat de S. D. A. P. er, die bij de gratie van onze partijgenooten gekozen werd, werden door deze taktiek van de S. D. A. P. de ergste conservatieven in de Weesper Raad gebracht. De Vos, maar ook Storms en Landwaard zijn er uit gehouden, maar Van Dokkum en de chr.-historischen erin gebracht. Om het zeteltje verraadt de S. D. A. P. socialisme en democratie. Wp.

Een Graadmeter.

In Amsterdam III werd Donderdag Henri Polak gekozen in plaats van Mr. Troelstra. Maar hoe? Had Troelstra 7309 stemmen, Polak kreeg er slechts 4831. Dat is voor Polak nu wel hetzelfde, omdat hij, die vroeger zelfs met Troelstra heelemaal niet meer samen wou komen en daarom indertijd zijn Voorzitterschap van het Vakverbond nederlegde, thans alleen maar het «voorrecht» wenscht te genieten op de door Troelstra afgedankte zetel een tijdlang in de Kamer plaats te mogen nemen. Wij gunnen hem die eer van harte.

Maar voor het proletariaat beteekent die verkiezing in Amsterdam III nog iets meer. Het beteekent een kleine maar vaste aanwijzing omtrent het oordeel dat het proletariaat over de sinds 17 Juni door Troelstra gevolgde «politiek» heeft. De Arb. Partij kreeg 2500 stemmen minder d. w. z. de S. D. A. P. verloor méér dan één derde van haar stemmental, terwijl onze kandidaat Wijnkoop van 177 op 217 stemmen steeg. Onze partij was trouwens de eenige wier stemmental de hoogte in ging; de liberaal verloor 140, de coalitie-man bijna duizend stemmen.

Wij zeiden, het is een kleine, maar vaste aanwijzing. Partijgenooten, strijdt daarom vaster dan ooit. Wp.

Erbarmelijke schrijverij.

Hier krijgen wij, dunkt me, het Marxisme-op-zijn-smalst, het zal zich mogelijk enkel nog verfijnen in de bewerking, dat de bourgeoisie het rekenen verleert. (Kroniek, 5e jaargang 1899, p. 363).

We werden aan de hierboven staande woorden herinnerd, door J. Saks indertijd in een polemiek tegen Van der Goes gebruikt, bij welke gelegenheid Saks aantoonde, dat Van der Goes zich in zake de grondslagen der Marxistische economie totaal had vergist, toen we in het jongste Weekblad, in het vierde der ellen-lange artikelen, die V. d. Goes daar aan het «Ministerialisme» wijdt, o. a. de volgende ontboezeming lazen:

Zoo wordt de omstandigheid, dat de Voorzitter van onze Kamerfractie, toen hij werd uitgenoodigd zijn meening te zeggen over de oplossing van de crisis — met inachtneming van de formaliteiten, welke de bourgeoisie in het konstitutioneele koninkschap heeft geschapen en die wij natuurlijk niet aanstonds kunnen veranderen — die uitnodiging aanvaardde, door het orgaan van de afgescheidenen uitgegubt met een demagogische vaardigheid („Troelstra naar de Koningin!”) welke de schrijvers gelijk stelt met de auteurs van de erbarmelijkste schotschriften ooit tegen het socia. m. in dit land verschenen.

Oef! Wij armen! Door den redacteur van het Marxistisch Weekblad gelijkgesteld met de auteurs van de erbarmelijkste schotschriften, die . . .

Wat zullen we doen?

In tranen uitbarsten over onze snoedheid of maar weer eens lachen om dien goeden Van der Goes, zooals we 't ook in de «eude» Partij zoo vaak deden?

Doch laten we ook een paar bewijzen geven, tot welke middelen de polemiek van «Het Weekblad» tegen het strijdend Marxisme nu reeds overgaan moet.

Op het congres van Arnhem zei Van der Goes, 5 jaar geleden slechts:

Van van Ravesteyn's artikel tegen Spiekman en Van Hinte zijn maar een stuk of zes woorden overgenomen. Dit doet denken aan de ergste taktiek van Recht voor Allen, niet alleen wat den toon, maar ook wat den trant betreft. Men haalt een woord en dan nog een verkeerd woord aan. Hoe zou men denken over de klassejustitie als zij oordeelt zonder kennis van zaken? . . . Gaat gij zoo voort, dan zal de sociaaldemocratie in Nederland te gronde gaan. (Applaus).

Niet allereerst aan verkeerde denkwijze, maar aan verkeerde manieren is de oude beweging te gronde gegaan. Domela Nieuwenhuis was allereerst een slecht karakter, hij werd eerst later anarchist.

Geen partij houdt het uit, dat zooals in «Het Volk», een noodzakelijke minderheid, door eervolle mannen vertegenwoordigd, wordt behandeld.

Met die woorden heeft hij zijn eigen optreden nu gequalificeerd.

Op datzelfde congres van Arnhem kwam ook de kwestie aan de orde, die nu zonder eenige kritiek is gepasseerd: het bezoek aan de Koningin.

Van Zadelhoff zei er over:

Ook dat Schaper gezegd heeft: „waarom hebt gij ons niet over de oplossing der kabinetcrisis geraadpleegd” was verkeerd. Was het een grap? Laat zoo iets toch niet meer gebeuren.

Men ziet: de Marxisten — en Van Zadelhoff sprak in dezen uit naam van heel de linkerzijde der Partij, die op een afzonderlijke conferentie over haar houding op het Congres had beraadslaagd —, waren toen nog geneigd, de uiting van Schaper, die zijn bereidvaardigheid te kennen had gegeven om naar het Hof te gaan, ten einde de Koningin te adviseeren over het oplossen der ministerieele crisis, als een grap te beschouwen.

En deze woorden van Van Zadelhoff werden zelfs onderschreven door een zuiveren revisionist als Besuyen!

En wat antwoordde daarop de revisionist Schaper, die nu wel onder de 8 voorstanders van het zittingnemen in het Kabinet-Bos heeft behoord?

Schaper verdedigde zich tegen het verwijt, dat de fractie de raadpleging door de Koningin zou hebben gewenscht, en zei woordelijk:

Ik heb gezegd: terecht zei Troelstra vroeger: wij maken u (de liberalen, die de fractie verwteten hadden, dat zij niet de verantwoordelijkheid voor de regeering op zich wilde nemen v. R.) daarvan geen verwijt, maar gij mist uwerzijds ook het recht van verwijt. Heemskerk verstond dat mis (hij kon dat misverstaan, doordat hij op het gehoor moest afgaan, doch de partijgenooten hebben het antwoord van mij daarna kunnen lezen) en zei: gij beklagt u dus, dat gij niet geraadpleegt zijt. Ik antwoordde daarop duidelijk den 12den Maart (blad. 1410): »volstrekt niet, wij blijven ons zelf, onder welke regeering ook, maar ik zeg alleen; gij moogt ons niet verwijten de verantwoordelijkheid niet te aanvaarden, als gij ons zelfs niet raadpleegt. *Geklaagd heb ik dus niet, natuurlijk niet, want in ons land denken wij er niet aan in een z.g. burgerlijk ministerie plaats te nemen.*

Daarna, in antwoord op een paar interrupties van de revisionisten Bijkerk en Matthijsen, legde Schaper weliswaar uit, dat hij er voor was, als de Koningin Troelstra na een crisis wilde raadplegen, dat deze dan moest gaan. Maar wij zien dus:

1°. dat toen nog van Marxistische zijde al het schandelijke en principieel-verwerpelijke van overleg met de Koningin, van het heele gaan naar het Hof, — trouwens in overeenstemming met heel het internationale Marxisme, werd gevoeld en geconstateerd.

2°. dat zelfs de uiterste reformist Schaper toen nog het denkbeeld van deelneming aan de Regeering als iets, dat *natuurlijk* onmogelijk was, verwierp.

Nu hebben zich niet minder dan 8 van de 21 «leidende» figuren, waaronder dezelfde Schaper en de Voorzitter der Partij, voor deelneming aan de Regeering verklaard!

En ten slotte nog een woord over het gaan naar het Hof op zichzelf, wat volgens ons, reeds een principieel zich neerleggen bij den Klassenstaat en de Monarchie beteekent.

Twee jaar geleden luidde het eerste bericht, dat de «Vorwärts» het hoofdorgaan der Duitsche Partij over het bezoek ten Hove van den bekenden Italiaanschen socialist Bissolati opnam, als volgt:

De geheele pers levert commentaren op de ontvangst van den socialist Bissolati gisteren door den koning. Bissolati had, zooals de «Tribuna» mededeelt, geweigerd, in een gekleede jas of een hooge hoed naar het Quirinaal te gaan. Zijn eenige concessie was, dat hij handschoenen aandeed. Volgens het Giornale d'Italia werd Bissolati, die zijn grijzen slappen hoed in het voorvertrek achterliet, dadelijk in het kabinet des konings geleid, waar deze reeds aanwezig was. De koning reikte hem de hand en nodigde hem uit, naast hem op een sofa plaats te nemen. Het blad stelt bij de bespreking van deze ongewone gebeurtenis vast, dat het lang geleden is, dat Bissolati geroepen had: »Weg met den Koning!» Het socialistische orgaan «Avanti» verklaart, dat Bissolati als voorwaarde om in het te vormen ministerie te treden, de invoering van het algemeene en gelijke kiesrecht had geëischt. . . .

Wij sullen op dezen nieuwen en zeker wel vreemdsten aanval van ministerialisme terugkomen, zoodra meer uitvoerige en nauwkeurige berichten gekomen zijn.

Men ziet: De «Vorwärts» beschouwde toen, en terecht, reeds het bezoek aan den Koning als een geval van Ministerialisme en wel het vreemdste, dat nog ooit was voorgekomen.

En toen de nadere berichten gekomen waren, schreef het blad in een artikel, dat van hoon over «de nieuwe sensatie», het bezoek van Bissolati ten Hove, oervloede, en waarin geconstateerd wordt, dat het geval voor wie de ontwikkeling der richtingen in de Italiaansche Partij kende, helaas niets verrassends had:

Men zal de verdere ontwikkeling moeten afwachten om een meer uitvoerig oordeel te kunnen geven. Want nog is de opneming van B. in het ministerie niet zeker. Men zegt, dat Giolitti (de kabinetsformateur) het stemmen voor de begroting en de militaire uitgaven als voorwaarde stelt en of Bissolati werkelijk op deze eischen ingaat, welke vervulling hem en die hem volgen buiten de rijen der proletarische Internationale zou stellen, is onzeker.

Dus: de vervulling van de eischen, die de Nederlandsche A. P. nu bereid is, éénstemmig, na te komen, namelijk het stemmen vóór de militaire begroting, zou volgens den Vorwärts van 1911, Bissolati buiten de rijen der Internationale stellen.

Het vorenstaande zal genoeg zijn, om de beteekenis van Van der Goes' zotternijen aan ons adres in 't licht te stellen.

v. R.

Geen vuilte aan de lucht.

O, jij Twijfelaar! Zie je 't dan niet komen? De voordeelen, die je niet ziet, — die geloof je En de dingen, die je niet, — die ontken je . . .

(Uits. Afgelijdend. Gesprek. «Het Socialisme» No. 6.)

Toen het rapport der Staatscommissie over de verdediging van Ned. Indië verscheen, maakte ook Het Volk er melding van. Het was er verbluft van, als een, die iets onverwachts overkomt. Het blad noemde het rapport een «daverende krankzinnigheid», waarmee wij zouden opgescheept worden zijn, indien de kerkelijken het hadden gewonnen. Het slaakte een zucht van verlichting, omdat de «nachtmerrie» gelukkig voorbij was en — schreef er daarna niet meer over.

Ook de liberale pers «schijnt» er over te zwijgen: In geen enkel persoverzicht van Het Volk stond er tenminste nog iets van. Die pers schijnt te «vergeten», er de kerkelijke regeering mee te lijf te gaan, schijnt het ook «onnódig» te vinden »De Nederlander» te woord te staan, als dit groote kapitalistisch Christelijk Historisch orgaan het plicht van «welke opvolgende regeering ook» noemt, om dit rapport uit te voeren.

Het groote gevaar, waarover de S. D. A. P. tijdens de verkiezings-actie niet met ons wilde debatteren, het dreigende van enorme verzwaring der militaire lasten — bestaat niet meer.

De komende regeering krijgt wel wat anders te doen! Wij krijgen nu Algemeen Kiesrecht, Staatspensioen en zoo maar door. . . .

Alleen doet zich nog een enkele moeilijkheid voor. de vraag n.l. wie in dat nieuwe ministerie zitting zullen nemen. . . .

Maar die moeilijke vraag loste »de partijconferentie« nu op. En dus is er geen vuilte meer aan de lucht.

A' dam.

A. J.

Over het Imperialisme.

In het vorige artikel stond aan het einde een zinstorende drukfout. Daar moest staan dat bij het imperialisme de geheele bourgeoisie belang heeft, niet alleen uit een soort van solidariteit met de koloniale kapitalisten, maar omdat alle bourgeois zelve leden of deelen zijn van het kapitaal. — Is dit te kort uitgedrukt? Misschien eischt het nog eenige toelichting.

Het wezen van het kapitalisme is expansie. Kapitaal is steeds sneller opgestapelde meerwaarde, in landen waar een steeds grooter deel der bevolking tot proletariërs wordt. Buiten die landen zijn nog markten, terreinen voor uitbreiding, terreinen vol kleine boeren (als Indië of China), of met primitieve bevolkingen (als de landen der negers), die met staatshulp tot arbeiders kunnen worden gemaakt in dienst van het Europeesch kapitaal, en waaruit schatten van meerwaarde te halen zijn. Ergo: daarheen! Evenals de Kerk haar geloof wilde uitbreiden, zoo wil het kapitaal zijn uitbuitingsgebied vergrooten.

En elk bourgeois en wat voelt als bourgeois voelt dat dat moet. Het kapitaal wil het, de doode macht, de doode dingen, de machines en de producten willen het. Zij willen zich vergrooten, zich over de wereld verbreiden. En de levende mensch gehoorzaamt, moet gehoorzamen. Dat zijn die maatschappelijke machten, waarvan Marx gezegd heeft dat zij »achter den rug der menschen« werken.

Elk bourgeois doet mee. De geleerden en de kunstenaars zoo goed als de bankiers en de industrieelen. Wat is de rol van, wat doet de middenstand, de nieuwe en de oude? Is er van hen voor het proletariaat tegen het imperialisme iets te verwachten. Wij zullen dit nog verder zien. Vaststaat dat in geen parlement burgerlijke oppositie van eenige beteekenis is. En allerminst in Engeland en Nederland, waar een zoo groot deel der kleinere burgerij ook voordeel van het Imperialisme heeft. Voordat wij evenwel de houding van den middenstand onderzoeken, moeten wij de uitwerking van het Imperialisme op den klassenstrijd tusschen Kapitaal en Arbeid bezien.

III.

De verscherping der klassetegenstelling en de vergroting der eenheid der bourgeoisie door het Imperialisme.

Alle groote maatschappelijke verschijnselen der laatste jaren verscherpen de tegenstelling tusschen Kapitaal en Arbeid en drijven de bezittende klasse tot eenheid tegen de arbeiders. Zij doen de verschillen der bijzondere economische lagen der bourgeoisie, en daarmede ook de verschillen der politieke partijen, meer en meer verdwijnen. Enkele der groote maatschappelijke verschijnselen met hunne uitwerking mogen hier in dit licht worden genoemd.

De toename der industrie en hare groote winsten hebben de groote grondbezitters tot deelname in industriële ondernemingen gebracht. In denzelfden zin heeft de verbinding van den landbouw met de industrie gewerkt. De grootgrondbezitters doen mee in banken, fabrieken, zij hebben zelf fabrieken. Zij zijn geïnteresseerd in de koloniën. Dat doet de tegenstelling tusschen landbouw- en industrie-kapitalisten langzamerhand verdwijnen.

De trusts, de syndicaten en kartels vereenigen allerlei soorten van kapitalisten. Mijnen, spoorwegen en fabrieken, petroleumbronnen en stoomschepen komen in één hand. Allerlei soorten van kapitaal, die elkaar vroeger bevochten worden één.

De patroonsbonden brengen grootere en kleinere patroons, van allerlei politiek en richting, van allerlei godsdienstig geloof, samen. In denzelfden bond leeren zij elkaar kennen en waardeeren. Zij zien dat hun verschillen niet de moeite waard zijn, dat zij dezelfde economische en politieke belangen hebben, ondanks de concurrentie. Zij leeren hun kleine vak- en stads- en dorpsverschillen vergeten. Zij worden nationale en internationale werkgevers en kapitalisten.

De duarte zelfs brengt groot en klein bijeen. Alles wat leeft van productie, transport, verkoop verhoogt zijn prijzen. Zelfs de kleinste winkelier doet het en moet het doen.

Tegen wien richt zich dat alles?

Tegen den arbeider.

Hij alleen heeft geen winkel, geen fabriek, geen land, geen transportzaak. Hij alleen kan de prijs van niets verhoogen. Hij is de algemeene consument, de algemeene klant, die den prijs van zijne waar, de arbeidskracht, niet of slechts met den zwaarsten strijd verhoogen kan. Op hem komt al de duarte neer. Tegen hem richten zich alle patroonsbonden. Tegen hem alle syndicaten en kartels. Tegen hem alle grondbezitters, industrieelen, transportkapitalisten en bankiers.

De eenheid der kapitalisten wordt bevorderd door al deze dingen, de arbeidersklasse door al deze dingen bedreigd, en als men vraagt vanwaar het komt dat de klassetegenstelling, ook in Nederland, scherper wordt tusschen kapitaal en arbeid, en dat het verschil tusschen de partijen van rechts en links onderling, en het verschil tusschen klerikaal en liberaal, meer en meer verdwijnt, zie hier het antwoord.

Maar er is geen ding dat de eenheid der burgerlijke partijen en hun tegenstelling tegen het Proletariaat zoo zeer bevordert, als het Imperialisme en zijn alles verblindend Militarisme.

Want toename van industrie en industrialisering van landbouw en hunne versmelting, — want trust en kartel betreffen altijd nog maar deelen van het kapitaal.

En de patroonsbond omvat slechts beperkte getallen van kapitalisten. En de duarte verspreidt zich slechts guldens- en centsgewijze over alle groote en kleine zaken en ondernemingen en producten.

Maar het imperialisme en zijn militarisme en de expansie van het kapitaal zijn het belang van het geheele kapitaal. Zij zijn het belang van het kapitaal, zooals dat voorloopig nog in kapitalistische staten en naties is georganiseerd. Het imperialisme is voor elke natie het staatsbelang.

En evenals de kapitalistische natie, de kapitalistische staat de concentratie, de samentrekking is, de belichaming en het wezen zelf van al de kapitalistische belangen binnen dat gebied, zoo is de hoogste levens-eisch van dien staat, de expansie, d. w. z. het imperialisme, het belang van elken kapitalist van dien staat.

Door het Imperialisme vooral wordt de bourgeoisie één. Door het Imperialisme vooral verdwijnt het onderscheid tusschen Franschen radical en progressiste en monarchiste, tusschen Engelschen Unionist en Liberal, tusschen Duitschen Junker en National-liberal, tusschen Hollandschen (en Belgischen) Klerikaal en Liberaal, tusschen Hollandschen Vrijzinnig-Demokraat en Vrij-liberaal, tusschen Christelijk Historischen en Anti-revolutionair.

Maar trust en syndikaat, patroonsbond en duarte brengen ook de arbeiders samen.

En er is ook geen ding dat de verschillen tusschen hen zoo zeer kan doen verdwijnen als het Imperialisme.

Want niets, noch Patroonsbond, noch Trust, noch Duarte drukt en bedreigt hen zoo zeer als het Imperialisme.

(Wordt vervolgd).

H. G.

Flauwe Stemming.

Sinds eenige tijd is de innerlijke toestand van de Duitsche Partij het onderwerp van kritische en bezorgde verhandelingen. Van verschillende zijden wordt over de flauwe stemming geklaagd en over de onverschilligheid, die de massa van de arbeiders en partijgenooten beheerscht. In de *Neue Zeit* heeft pg. Meerfeld uit Keulen de wonde plekken der partij-aktie in donkere kleuren geschilderd — de partij zou n.l. verstikken in de bureaucratie, de massa, zonder een sprankje van revolutionaire geest zijn, een massale staking, die ons uit het moeras zou kunnen helpen, zou volstrekt onmogelijk zijn — en men behoeft zijn pessimisme geenszins te deelen om toch te erkennen dat hij in menig opzicht met zijn kritiek volkomen gelijk heeft. Van meer beteekenis nog dan deze stemmingen is het getuigenis der getallen. Alle jaarverslagen der partij-organisaties spreken van een slechts geringe toename van het ledental en van de abonnees op onze pers, eenige zelfs van direkte achteruitgang. De partij zal niet kunnen nalaten, de vraag van de oorzaak dezer verschijnselen tot een onderwerp van ernstig onderzoek te maken. En voor een groot deel zal men dan de oorzaak moeten zoeken in de algemeene politieke verhouding, en in de taktiek van de partij zelve.

Deze stilstand en onverschilligheid staan vooral in tegenspraak tot de hoge verwachtingen, die vastgeknoopt werden aan de jongste Partijdag (van Chemnitz). Welk een gejubel werd toenmaals aangeheven, omdat de oude verlamdende broedertwist, die zolang de partij had verdeeld gehouden (revisionisme kontra Marxisme) eindelijk overwonnen was; hoe vroolijk werd men toen te moede, als men van sommigen hoorde, dat zij geen radikalen en geen revisionisten wilden wezen, maar enkel maar Socialisten! In de *Neue Zeit* vocht men alleen nog maar vriendschappelijk over de vraag, of de radikalen of de revisionisten gelijk gekregen hadden; men was het erover eens, dat onder de nieuwe eenheid — de booze nurksen van de «uiterste linkerzijde», die van die eenheid werden uitgezonderd, waren toch van volstrekt geen beteekenis gebleken! — dat onder de nieuwe eenheid de partij een heerlijke opleving tegemoet ging. En nu hebben we de proef op de som. De gedruktheid van thans in het partijleven is allereerst een scherpe kritiek van de koers, die de partijdag van Chemnitz beheerschte.

Dat innerlijke verschillen niet noodzakelijk tot schade voor onze partij moeten zijn, is een oude waarheid, die slechts naïeve vredelievende gemoederen vreemd kan aandoen. Uiteenzettingen die een reële grond hebben, die noodig zijn om onder de steeds wisselende omstandigheden de juiste taktiek te vinden of te handhaven, wekken op tot zelf-denken en tot doen; ze scheppen een atmosfeer vol van geestelijk leven. Het bewijs daarvoor kan bijv. een vergelijking tusschen Berlijn en Stuttgart leveren. Stuttgart, bij onkundigen te kwader faam bekend als een stad van de giftigste partijtwist, wijst sinds jaren een groei van het ledental aan en daar nemen de arbeiders opgewekt deel aan alle partijzaken, zoo dat elke andere organisatie ze het zou kunnen benijden. Maar in Berlijn, waar men nooit van partijtwist hoort, en waar meer dan in andere plaatsen over een ver-

stikkende bureaucratie wordt geklaagd, in Berlijn waar het centrale partij-orgaan de *Vorwärts* het vooral als zijn taak schijnt te beschouwen, zijn lezers alles te onthouden wat in de provinciale pers verschijnt aan kritiek en twijfel aan de van oudsher overgeleverde gedachtengang, en ook wat er nieuw gedacht en gediskussieerd wordt. — in Berlijn werd men reeds verleden jaar opgeschrikt door de stilstand in het partijleven, en daar staat men thans reeds voor een direkte achteruitgang.

Zijn dus innerlijke verschillen niet altijd volstrekt tot schade van de partij, maar vaak zelfs nuttig en heilzaam, dat beteekent natuurlijk niet, dat eenstemmingheid in de taktiek, wanneer die er is, op zichzelf belemmerend en versuffend zou moeten werken. Het komt er maar op aan, *hoe* die taktiek is. Als de heele partij eens van zin de scherpe klassenstrijd op revolutionaire wijze voert, — d.w.z. met het klare inzicht, dat het groote doel boven alle oogenblikkelijke voordeelen staat en dat het slechts door de eigen kracht van het proletariaat allèen kan worden bereikt — dan zal dit strijd-enthousiasme verlevendigd en aanvurend op de massa's werken. Maar de koers van Chemnitz was de koers van compromissen en remmende politiek. Zulk een politiek moet, om zich te rechtvaardigen, den arbeiders vertrouwen in een burgerlijke partij en wantrouwen in hun eigen kracht probeeren in te praten; zulk een politiek, waarvan het zwaartepunt ligt in de parlementaire berekeningen en de onderhandelingen der leiders, kan de massa's onmogelijk tot geestdrift brengen en hen medeslepen. Een groot doel alleen kan een offervaardig enthousiasme wekken; slechts revolutionaire taktiek, die steeds het groote doel voorop stelt, steeds op de reële werkelijkheid van de klasse- tegenstelling bouwt, steeds zich in contact houdt met de als een natuurkracht verschijnende kracht der massa's, kan bij de uitgebuite proletariërs energie, daadkracht en enthousiasme wekken; alleen daarvan gaat werfkracht uit.

Natuurlijk wil dit niet zeggen, dat de oorzaak van de flauwe stemming alleen maar in een verkeerde herstemmingsleus zit. Die leuze was zelve slechts een symptoom en een gevolg van een algemeen taktisch inzicht, dat reeds sinds lange jaren in de leidende kringen der partij was opgekomen. De remmende politiek vindt zijn eerste en diepste grondslag in de vrees voor massale bewegingen. De eerste groote massa-bewegingen van 1908 en 1910 wekten de vrees, dat zij tot een verscherping van de strijd konden voeren, waartoe het proletariaat nog te zwak was, een verscherping die dus tot een nederlaag en tot het verlies van het reeds verworvene zou voeren. Daarom werd de Pruisische kiesrechtbeweging afgesteld en de blik van de massa's gericht op de «ontzaglijke verandering», die de Rijksdagverkiezing zouden brengen. Het is duidelijk, dat deze antipathie tegen buiten-parlementaire massale bewegingen noodzakelijk tot parlementaire compromissen moest voeren. Wie niet de geheele in het proletariaat liggende kracht wil oproepen en toch direkte resultaten verlangt, wordt er vanzelf toegedreven, ze met behulp van andere partijen na te streven. Wil het oude radikalisme in de Deutsche Partij niet een werkelijk revolutionaire strijd voor nieuwe constitutioneele rechten strijden, maar hetzij op revisionistische wijze direkte resultaten najagen of eenvoudig passief afwachten, wat de tijd brengt, dan zal dit radikalisme in een algemeene passiviteit van de massa's de vruchten dezer taktiek oogsten. Het remmen van de Pruisische kiesrechtstrijd, de overschatting van de resultaten der Rijksdagverkiezingen, het compromis bij de herstemmingen voor de Rijksdag, de theoretische onklarheid over de beteekenis van de massale bewegingen, — het hoort alles bij elkaar als èene politiek waarvan wij de invloed op de partij thans voor ons zien.

Het is best te begrijpen, dat thans, om uit deze situatie uit te komen, op de massastaking wordt gewezen. Zelfs van de uiterste rechterzijde der Partij kwam de revisionist Frank daarvoor op. Maar met volle recht wees Rosa Luxemburg erop, dat de massale staking alleen in verband met een algemeen revolutionaire politiek mogelijk is en alleen dan resultaten kan opleveren. De massale staking is er niet, om een door verkeerde parlementaire taktiek in het moeras geloopen toestand te redden. Het Belgische voorbeeld van de beide resultaatloze politieke stakingen van 1902 en 1913 bewijst, dat men met het middel van de massastaking niet de fout van een revisionistische, anti-klerikale, op de liberalen vertrouwend parlementaire politiek kan goed maken.

De massale staking is niet een avontuur, dat men in de een of andere situatie ook wel eens probeeren kan. De massale staking is het belangrijkste deel van de revolutionaire methode van den klassenstrijd

zelf. Het is de krachtigste en geweldigste der bewegingen van de proletarische massa's, die op een beslissend moment door de macht van hun getal, van hun klaar inzicht, van hun aaneengesloten organisatie de heerschende machten in gewichtige levenskwesties tot toegeven dwingen moeten. De wil en de kracht tot zulke bewegingen kunnen de massa's niet ingeblazen worden door het een of ander partijbesluit, zelfs niet door een bepaalde propaganda; ze kunnen slechts groeien als de vrucht van een aanhoudende principieele strijd, die hun de overtuiging, dat er geen andere weg meer voor ze is, diep in de ziel heeft gebrand, als de vrucht van een klaar inzicht, dat hun vertrouwen geeft in hun eigen kracht. Deze voorwaarden voor alle massa-bewegingen, van welke de massale staking de hoogste graad uitdrukt, ontstaan dus vanzelf uit een principieele strijdwijze, als het juiste oogenblik er is. Door de Partij kunnen ze niet bijzonderlijk gebracht worden; maar ze kunnen door de Partij in sterke mate bedorven worden, hetzij door een verkeerde taktiek, of als in de massa's het goede vertrouwen in een doortastende leiding door de leiding der Partij is geschokt; en dan moeten de voorwaarden tot zoo'n massale staking door de kracht van de werkelijke klassenstrijd weer langzaam worden opgebouwd.

Het is dus nu niet nodig te vragen: Waar blijven de massa's? In de eerste plaats moet de Deutsche partij zich over haar eigen taktiek klaar bewust worden, klaar ook omtrent het wezen en de beteekenis van massale bewegingen! Gaat de Deutsche Partij de juiste weg, dan kan zij ook op de massa's rekenen. De vaak gehoorde vrees, dat wij in Duitschland nog geen massastaking kunnen beginnen, omdat we nog niet alle arbeiders hebben, die nodig zijn om de heerschers van tegenwoordig te doen vallen — waarbij dus geheel uit het oog wordt verloren, dat de massa's eerst in het verloop van deze massale bewegingen bij elkaar gebracht kunnen worden — bewijst hoezeer verheldering der inzichten het eerst nodig is. Slechts door zulk een verheldering van inzicht zal de tegenwoordige gedruktheid in het leven der Deutsche Partij met succes kunnen worden overwonnen. A. P.

Van de Afdelingen.

Amsterdam. In Café Huizen, Czaar Peterstraat, waar Gerhard sprak, laakte onze p. g. Stuiver de houding van de S. D. A. P. bij de verkiezingen waar zij de liberalen en in 't bijzonder de oud-liberalen steun verleende. Op een vraag van Vlaming wat de houding van Gerhard zou zijn indien de kamerfractie van de A. P. voor de oorlogsbegroting zou stemmen, antwoordde deze, dat hij in dit geval voor een «democratische oorlogsbegroting» zou stemmen. Zalig optimisme. Vlaming herinnerde er aan dat Gerhard op het Deventer Congres had verklaard nooit en te nimmer voor een oorlogsbegroting te stemmen en dat er in deze periode van imperialisme voor een socialist geen afdoende reden was van meening te veranderen.

— J. l. Dinsdag avond debatteerde A. Lisser met H. Polak in café de Tunnel en Woensdag avond met hem in Handwerkers Vriendenkring. Ter rectificatie van het verslag in *Het Volk* van Woensdag avond 23 Juli diene het volgende: Lisser heeft in zijn debat niet beweerd dat de arbeiders het kiesrecht maar kwaadschiks moeten nemen, maar heeft gezegd, dat het algemeen kiesrecht dan alleen verkregen wordt en waarde voor het proletariaat heeft, wanneer door socialistische propaganda een werkelijk revolutionaire massa achter dien eisch staat, in tegenstelling dus met de taktiek van de arbeiderspartij, die door samen te heulen met de liberalen en zelfs voor een oorlogsbegroting te stemmen, denkt het A. K. en Staatspensioen te veroveren.

In Vriendenkring werd aan onzen kolporteur den toegang geweigerd. De dompers!

— Maandag avond hebben S. D. A. P. ers in den tunnel van den spoorweg bij de Blasiusstraat met opzet over onze biljetten geplakt. Er was ruimte genoeg. In II hebben ze enkele onzer biljetten afgetrokken. Ook een bestrijding!

— *Van vergaderingen en nog wat.* — Op de openbare vergadering in Plancius van j. l. Donderdag (17 Juli) belegd door de afd. Amsterdam van onze Partij, waarover een uitvoerig verslag in de laatste *Tribune* is opgenomen, heeft zich een merkwaardig feit voorgedaan, wat even hier gememoreerd dient te worden. Toen een der debaters het woord voerde, moest hij tot zijn eigen schande erkennen, dat hem het spreken door zijn eigen partijgenooten (S. D. A. P. ers) onmogelijk is gemaakt, in weerwil dat de Voorzitter alle mogelijke moeite aanwendde om dit te voorkomen. Verder waren er ook op die vergadering een aantal leden der jeugd-organisatie. Als nu de vrucht van het paedagogisch werk door de leiding der j. o. deze is, dat die kinderen niets beters weten te doen dan vergaderingen in de war trachten te schoppen, dan moeten zij dat weten, maar wij van onzen kant zullen er voor waken, en die maatregelen nemen — dat onze vergaderingen daar geen last meer van zullen hebben. Overigens wonnen wij op die Plancius-vergadering, waar Wijnkoop over Oorlog aan de Klasse staat sprak, twee leden en 5 abonne's op De Tribune.

Dinsdag 22 en Woensdag 23 Juli debatteerde p. g. Alex. Lisser met den kandidaat voor Amsterdam III, H. Polak. Heeft H. P. in de eerste vergadering tenminste uitvoerig zich trachten te verdedigen tegen de beschuldiging van onzen p. g. dat de S. D. A. P. weldegelijk de verantwoordelijkheid van de huidige politieke situatie, door het Kabinet wat er komen moet zoo loyaal mogelijk te steunen, op zich heeft genomen, door mede ook voor een oorlogsbegroting te stemmen, wat hij ook heeft moeten toegeven, omdat, als de S. D. A. P. tegen een oorlogsbegroting zou stemmen die toch zou worden aangenomen — in de tweede vergadering liet hij de boel maar loopen. Hij beweerde voor een begroting zooals die door de Commissie van Defensie voor de Kolonien is ingediend niet te zullen stemmen, brr. . . daar moest-ie niets van hebben, die wordt dan zeker niet aangenomen als de

socialisten tegen stemmen. Op de tweede vergadering ging het heel anders toe. Daar heeft de Voorzitter van dezen avond, de heer S. de Miranda, alle moeite gedaan om onzen p. g. het spreken onmogelijk te maken. Wat hem maar ten deele is gelukt, want onze debater kon toch de belangrijkste punten zeggen. Wat heeft H. P. daar nu op geantwoord? Met een woord ontleend aan de operette «De jonge Hertog»: Ik leg mij voor Uw wijsheid neer. Natuurlijk de lachers op zijn hand. Het eenige wat hij er mee bereikt heeft is, dat wij op deze vergadering een lid en een abonné hebben gewonnen, en dat eenige S. D. A. P. ers hun verontwaardiging onomwonden tegenover ons hebben geuit over zulk een p. . . . . optreden van H. P. Enfin, het kwaad straft zich tenslotte zelf.

— In Amsterdam II handhaafde onze kandidaat bij de na-verkiezing ongeveer zijn stemmental. Gorter kreeg nl. 48 stemmen, terwijl de S. D. A. P. er honderden stemmen achteruitging evenals de burgerlijke kandidaten.

In Amsterdam III kreeg Wijnkoop 217, d. i. 40 stemmen *mier* dan bij de eerste verkiezing, terwijl er bijna 4000 stemmen *minder* werden uitgebracht en alle kandidaten vooral de S. D. A. P. achteruit gingen.

Den Haag. Zondagmorgen 20 Juli hadden we een uitstekend bezochte openbare vergadering. Colthof en Ravesteijn spraken in een stampvolle zaal (± 600 personen) over: «De Soc. Dem. en het ministerialisme en Troelstra naar de koningin.» Onder instemming van een groot deel der verg. toonde beide sprekers aan, hoe ver de A. P. reeds van het standpunt van den onverzoonlijken klassenstrijd is afgeweken. Gedebateerd werd er door 2 S. D. A. P. ers, waarvan de eerste, onze vroegere p. g. Neering, zonder ook maar iets van het gesprokene te weerleggen, ontkende, dat zijne partij blokpolitiek voerde. Volgens dezen debater was de A. P. «de schrik van de bourgeoisie». In zijn antwoord had Coltof de gelegenheid om de praatjes van de debaters te weerleggen en toonde hij aan, door te wijzen op het geschacher bij de herstemmingen, hoe groot de schrik van de bourgeoisie voor de A. P. was. Een verslaggever van «Het Volk» was weer niet aanwezig. 't Verslag in de burgerlijke pers was slecht, partijdig en zeer ten gunste van de S. D. A. P. wat niet te verwonderen is, daar de verslaggever van het corr. bureau een S. D. A. P. er was. Aan steun voor de stakende grondwerkers werd door collecte, steulijsten en bonnetjes een bedrag van f20.— opgehaald.

Tot 17 Augustus is het secretariaat van de afdeling gevestigd bij J. Egner, De Heemstr. 176.

— Ons bepalande tot een nader onder de oogen zien van een der argumenten door Neering gebezigd, om o. a. het ministerialisme te bestrijden in de S. D. A. P. n. l.: om allen mede te gaan naar de huish. verg. der S. D. A. P. en onder aanvoering van de vroegere leden der S. D. P. ten slotte het socialisme te doen zegevieren onder de vlag der S. D. A. P. is het dan ook niet overbodig om op den onzin te wijzen, welke deze woorden inhouden, en waartoe enkelen in onze partij zich nog altijd schijnen aangetrokken te gevoelen.

Afgezien nog van het feit dat men als bestrijder van het revisionisme in de Arb. Partij daar onmogelijk is, is het z.g. vuurwerk afsteken dan ook het eenig inslaand middel om de leden der Arb. Partij in het geweer te brengen, *) en tot daden in beweging te zetten.

Maar welke daden?

Hoe kan men in hemelsnaam een actie beginnen met menschen, die in de laatste maanden soms tweemaal per dag van meening weten te veranderen? Steeds zich spiegelen aan hetgeen de hooge geestelijkheid in de politieke kerk blijft te besluiten? Een gedurig veraanderen van tint nietwaar, gelijk een kameleon, en dan tegen het beestje te zeggen: gij zult rood zijn!

Wie haalt het in zijn hersens?

Menschen als een Neering en dezulken zullen ongetwijfeld uit de huidige toestand in onze arbeidersbeweging geboren worden. Die dan tot de conclusie moeten komen, dat een gezonde, en met inzicht geleide kritiek noodig is. Om tot de slotsom te komen, dat men in de S. D. A. P. zijnde zelf zulks noodig heeft en dat een werkelijke socialistische propaganda nog maar gevoerd kan worden door de S. D. P. en er als zoodanig voor een werkelijk ernstig strijder voor ons beginsel dan ook maar alleen plaats is in onze rijen, al zijn ze klein, maar dat zegt immers niets! Sterker dan ooit niet waar, rust op ons de taak de hersens in de massa te brengen, de mogelijkheid te scheppen tot scherpen strijd, omdat wij weten op het kerkhof van het kapitalisme ons te bevinden en de doodgravers de spade in de hand te kunnen drukken. Daarom partijgenooten thans alles gedaan voor de Tribune wat we kunnen, het is in de gegeven omstandigheden alles, ons lezers-tal moet vergroot worden, zooveel mogelijk naar onze krachten, in het belang van de S. D. P., omdat het is voor het socialisme!

*) Men weet dat Troelstra dit in letterlijken zin klaar weet te spelen in het belang van het lieve vaderland!

Weesp. Bij de herstemming kreeg onze kandidaat De Vos 141 stemmen. Dat is dus een zeer groot aantal die tot het einde toe onze Soc. propaganda begrepen hebben.

KORRESPONDENTIE. Het art. II over «Wat de verkiezingen ons leeren» moest uitgesteld tot volgende week. Eveneens eenige afd.-berichten, de verantwoording en nog eenige stukken.

Advertentiën

De Levensverzekering „AURORA”
Opgericht 12 September 1887
Heerengracht 62, AMSTERDAM,
bestemt haar eventueel te maken winsten als volgt: 75% aan „De Weezenkas”, Vereeniging op den grondslag van het beginsel: „Opvoeding zonder geloofsdogma” en 25% aan het „Nederlandsch Vrijdenkers-Fonds”.